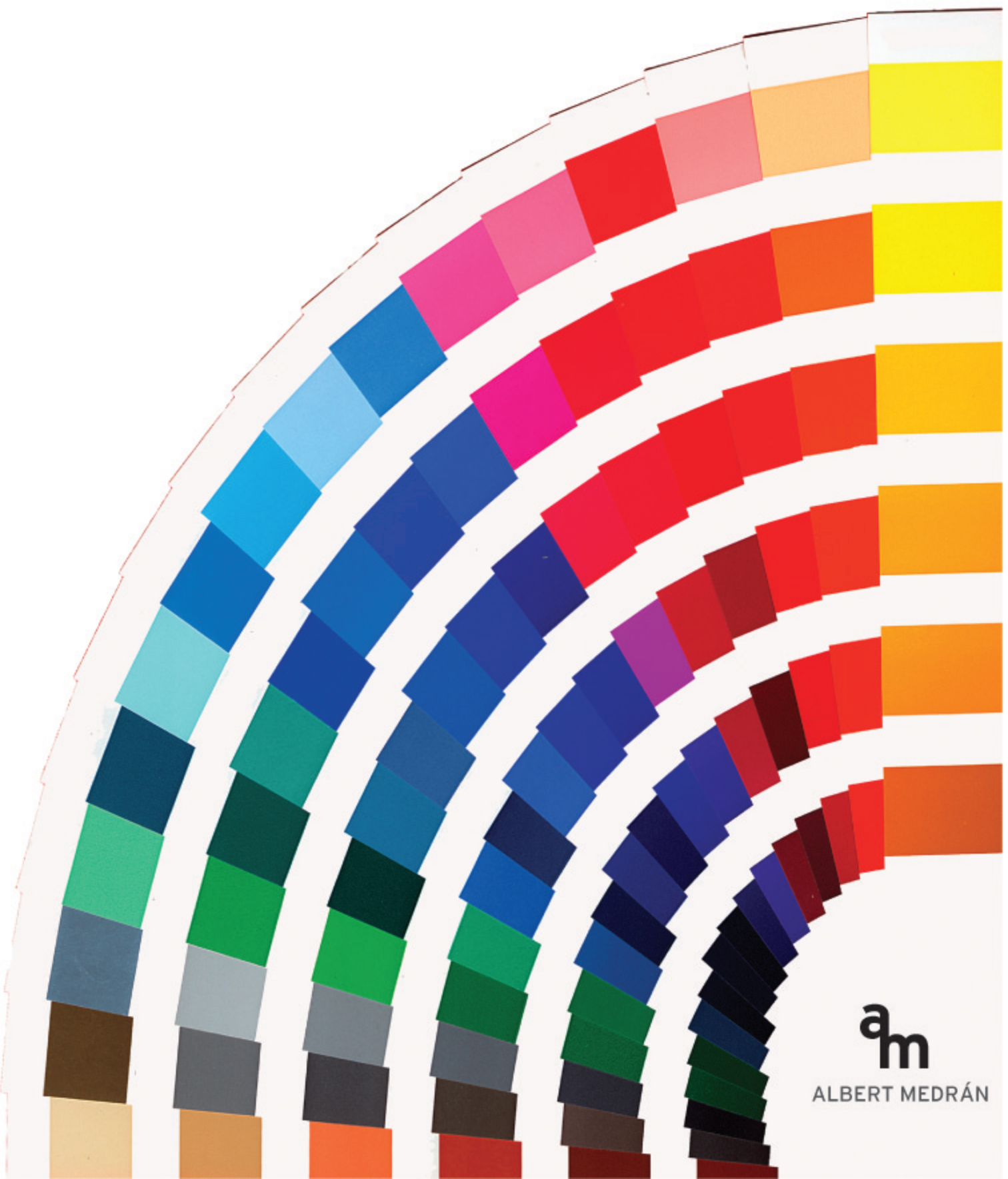

100 primers dies de govern

am

ALBERT MEDRÁN

100 primers dies de govern

De què serveixen els 100 primers dies de govern? Per què és necessari planejar la tasca que volem dur a terme en aquest període? Perquè és necessari fer-ho amb una òptica estratègica? Per què cal esmerçar esforços de comunicació en la gestió d'aquests 100 primers dies? Com ho ha fet el govern Zapatero?

Fer una bona gestió, tant política com comunicativa, d'aquest període inicial és essencial per fixar en els electors els valors que sostindran la nostra acció de govern. Serveix per impregnar la societat del nostre missatge a través dels primers fets. Per exemple, un govern que hagi fet del canvi la bandera del seu missatge durant la campanya, haurà de ser àgil i dur a terme accions legislatives que suposin un autèntic canvi. És, per tant, un període per mostrar la disposició a complir allò que es defensà durant la campanya.

Amb quin objectiu? Crear un estat d'opinió i recolzament favorable al govern basat amb l'acompliment d'una sèrie de fets, amb la realització d'una sèrie d'accions que fixin en l'imaginari col·lectiu els valors vertebradors d'un govern. En una òptica Lakoff, crear un marc favorable amb el qual qualsevol ciutadà o ciutadana pugui interpretar el què es fa

Per no recórrer a exemples llunyans, Zapatero ens va mostrar fa 4 anys com es gestionen aquests 100 primers dies de govern. Com escenificar el canvi? Com escenificar el tarannà? Com escenificar el rebuig a les polítiques del darrer govern Aznar? Anunciant la retirada de les tropes d'Iraq el segon dia de la seva presidència, aprovant la llei del matrimoni homosexual, posant les banderes autonòmiques a les visites dels presidents català o basc i de les altres comunitats, iniciant diàleg, etc. Accions que estiguessin comunicant el sentit estratègic del seu govern.

S'acaba el període de gràcia que hom sol atorgar als nous executius. Amb el compliment dels 100 primers dies del nou executiu del President Rodríguez Zapatero, arriba el moment de fer balanç de la tasca de govern durant aquest període. I podem observar com en aquesta ocasió la gestió d'aquests dies no ha estat tan exitosa com ho fou quatre anys.

1 | debilitats

El resultat

Tot i la victòria socialista del passat 9 de març, el PSOE no va aconseguir la majoria absoluta i li va caldre iniciar negociacions per a la investidura que van acabar amb el nomenament del primer president en segona volta i sense majoria absoluta dels vots al Congrés dels Diputats. Això està marcant molt la tasca del govern que, tot i que no tanca portes al diàleg, intenta fer el màxim de coses sol.

Això podria explicar la sensació d'inoperància del govern, la seva falta d'impuls en l'acció de govern i les poques mesures aprovades des de fa 100 dies. La falta d'aliats estables està propiciant aquesta situació, encara que és evident que Zapatero està imprimint un perfil més baix a aquest mandat respecte del primer.

La síndrome Moncloa i els debats lingüístics

Què hi ha de cert en la síndrome Moncloa? Existeix aquest embruixament dels presidents espanyols durant el segon mandat? Està Zapatero aïllat de la societat espanyola? Més enllà de l'anècdota, el canvi d'actitud del president espanyol és evident. La negativa del cap de l'executiu a utilitzar la paraula "crisi" per definir la situació econòmica actual ha centrat el discurs en la paraula i no en l'acció del govern per fer front a la situació.

De fet, el govern i la seva comunicació s'han mostrat excessivament dèbils a l'hora de fixar el seu llenguatge al debat públic. No ha estat només la crisi i els seus sinònims, també el debat sobre la feminització del llenguatge de la ministra Aído no ha aconseguit el seu objectiu: l'anècdota s'ha menjat la base de l'articulació que s'ha topat amb una revolta ultraconservadora que ha fet del masclisme, la misogínia i l'insult els seus trets característics.

Una nova idea d'Espanya?

Que Cuatro sigui la cadena emissora de l'Eurocopa i que Espanya arribi a la final no són coses que controli l'executiu, però sense cap mena de dubte ajuden a que molts puguin ensenyar la bandera d'Espanya sense veure-hi al darrere manifestacions de bisbes o de l'AVT. En aquest aspecte, les intencions mostrades durant la investidura sobre imprimir una nova idea d'Espanya (contra l'Espanya plural dels primers quatre anys), sumat a l'aparició de debats sobre l'ús del castellà, l'abandonament progressiu de l'acostament amb partits nacionalistes i la futura sentència del Estatut fan veure que el missatge sobre Espanya ha canviat.

Però, com afectarà això a l'estratègia del PSOE i del govern? Com afectarà als 25 diputats del PSC que han donat la victòria a Zapatero? Zapatero sempre ha estat dèbil a l'hora de plantejar el debat identitari i la gran fita d'aquests 100 dies ha estat el nomenament de Carme Chacón com a ministra de Defensa. La falta de confiança i credibilitat de molts espanyols i espanyoles sobre el lideratge en aquesta àrea no és un bon presagi i la manca d'accions o diligència mostren aquesta debilitat.

A l'espera d'Obama

Espanya ha perdut importància a nivell internacional. Aquesta sensació s'ha acompanyat amb fotografies on es mostra la soledat de Zapatero a les cimeres internacionals, la inexistència de reunions a alt nivell amb el president Bush o el manteniment d'una situació incòmoda i clara a nivell d'aliances estratègiques amb altres països europeus. Així com erràtica amb altres països de l'Amèrica Llatina o el Magreb – o com mostra el fet que Zapatero visités Marroc al juliol, quan ja havia fet visites oficials a Brasil i Grècia.

El poc interès del president per aquests temes ha marcat el perfil de l'acció exterior d'Espanya i sembla que tot penja d'un fil: creuar els dits per a que Obama sigui el proper president dels Estats Units i les relacions amb aquest país es normalitzin, encara que McCain també ha afirmat comptar amb Espanya per als seus plans.

2 | amenaces

L'ombra d'ETA

Que ETA estigui en actiu és una amenaça per a qualsevol ciutadà, però més per a l'acció d'un govern i per a la seva comunicació en un tema tan sensible i amb una oposició tan gran de certs mitjans de comunicació.

Tot i això, l'aparent tornada a un cert consens en matèria antiterrorista entre el PSOE i el PP sembla dibuixar una nova etapa en aquesta matèria, encara que l'amenaça dels violents i les mesures de pressió com les de De Juana poden amenaçar greument al govern i a la valoració dels ciutadans.

El PP no estarà sempre en crisi

Si el govern ha pogut permetre's aquest encis durant 100 dies ha estat en part gràcies a la crisi interna que el PP ha patit fins al seu congrés de València. El govern, fent ús de prudència, ha evitat exposar-se als mitjans per deixar que aquests només cobriessin la crisi popular.

Però la crisi no durarà quatre anys i el principal partit opositor ja ha iniciat l'atac al Titànic en què s'ha convertit el govern en matèria econòmica.

No saber-se anticipar a aquests moviments populars és un risc que cal disminuir el més ràpid possible. En aquest sentit, la força que el PSOE ha obtingut al seu congrés és un revulsiu que haurà d'aprendre a administrar.

Una crisi en expansió

La crisi econòmica és la gran amenaça per al govern de José Luis Rodríguez Zapatero i els 100 dies de malabarismes lèxics i semàntics no han servit per a neutralitzar els efectes que es comencen a notar i l'estat d'ànim existent. En 100 dies hem passat de negar la crisi a acceptar-la i a afirmar que és la crisi més greu a la que Pedro Solbes s'hi ha enfrontat mai.

La pèssima gestió de la comunicació ha permès debats paral·lels sobre els mots que s'usaven per descriure la situació, s'ha creat un estat d'expectació permanent per escoltar la paraula crisi de la boca d'algun membre del govern. Les crisis de Martinsa-Fadesa i els anuncis de Spanair, Sony, etc. comencen a crear un estat d'opinió pessimista que no es pot combatre amb un debat de mots. Fins que el govern no entengui aquesta qüestió, no es podrà aplicar en la gran mancança comunicativa que ha mostrat.

3 | fortaleces

Un govern de progrés

La majoria de ciutadans encara identifiquen el govern de Zapatero amb el motor de canvi social, expressat sobretot amb la creació del primer govern amb més dones que homes, amb Carme Chacón com a símbol d'aquest canvi. La imatge de Carme Chacón, embarassada, al seu despatx al Ministeri de Defensa va donar la volta al món. O Bibiana Aído al capdavant del Ministeri d'Igualtat, que ha estat el centre de les crítiques de la revolta ultraconservadora a Espanya.

A més, el motor de canvi s'ha fet amb l'inici de debats arrel d'accions simbòliques, sovint mal cobertes per certs sectors i magnificant discursos en contra de l'objectiu perseguit, com el debat de la feminització del llenguatge o el de reduir la despesa energètica.

Tot i que la crisi econòmica posarà en debat l'avenç social i les prestacions que se'n deriven dels nous drets adquirits, el camí cap a l'aprofundiment en aquest camp ha de ser un punt irrenunciable en l'estratègia del govern.

Un lideratge sense contestació

El congrés del PSOE va posar de manifest la quasi unanimitat del partit en confirmar el lideratge del seu secretari general. No existeix cap veu disconforme amb el lideratge del president del govern i això li deixa un gran espai de maniobra per a projectar-se en la lluita política externa. A diferència de Mariano Rajoy, els missatges aniran encaminats només en una direcció perquè el lideratge al sí del partit, el grup parlamentari i al govern no té contestació.

4 | oportunitats

Un nou relat d'Espanya

Les demandes de reformes federals de la constitució provinents del PSC, el nou impuls en l'augment dels drets socials per part del congrés socialista i la voluntat de crear una nova imatge d'Espanya, que es manifesta en la negativa del PSOE a subscriure el Manifiesto de la llengua castellana, exemplifiquen el nou relat d'Espanya que Zapatero vol realitzar.

La recent victòria d'Espanya a l'Eurocopa ha permès que la bandera espanyola surti de les mans del PP (que l'havia monopolitzat durant l'anterior legislatura) i retorni a posicions més neutrals. Si el govern és capaç d'aprofitar el context actual, podria posar les bases per a un nou model pels propers anys.

La disminució de la crispació

La derrota popular va ser un toc d'alerta per al principal partit opositor. Va entendre que amb la crispació augmentava vots i escons als seus feus, però que no aconseguia convèncer a zones necessàries per a guanyar, com Catalunya, País Basc o Andalusia.

Això ha generat un canvi en les formes del PP, més que no pas en el discurs, el que ha suposat una disminució de la crispació notable i podria generar oportunitats per abordar les grans reformes que l'Estat a dia d'avui necessita, especialment en un context de recessió econòmica.

C | conclusions

El govern de Zapatero ha demostrat greus problemes de comunicació que han incidit en les seves debilitats, especialment pel què fa a la crisi. Els baixos índexs d'aprovació del president, els més baixos des de la victòria del 14M de 2004, i l'aparició en els propers mesos d'un augment de la intenció de vot del PP podrien posar en greus problemes de confiança i operativitat de l'executiu.

El govern necessita aprendre a comunicar la crisi econòmica i ha de buscar més encert en els debats iniciats. El perfil baix i la reacció demostrada pel govern són contraproductius en la creació d'un lideratge clar per fer front als problemes del país.

En aquest sentit, la recerca de l'encert haurien de formar part de l'estratègia de comunicació per a la legislatura, a més d'anticipar els problemes i saber explicar què s'està fent des dels ministeris per a pal·liar els problemes dels ciutadans i complir amb el programa electoral.

Els primers 100 dies de govern han acabat i el PP ha aconseguit reorganitzar-se, mentre la crisi econòmica es fa cada dia més evident. Aquesta situació necessita una resposta clara que vagi més enllà de debats semàntics. Aquí estarà la clau: buscar la proximitat, la comprensió i escenificar la tasca del govern per solucionar problemes.

Els debats com el finançament, la sentència del TC sobre l'Estatut i altres temes podran agreujar la situació generada per la crisi si no existeix una reacció ràpida i encertada des de la comunicació del govern.

més informació

<http://e-campanya.blogspot.com>

ben aviat també a

<http://albertmedran.com>

Albert Medrán

Consultor de comunicació, especialitzat en comunicació on-line i política.

albert.medran@gmail.com

